

Barcelona, 24 de Juliol de 1930

L'Esquella de la Torratxa

ANY LIV - 2665 - 15 cts. - Atrassats, 30

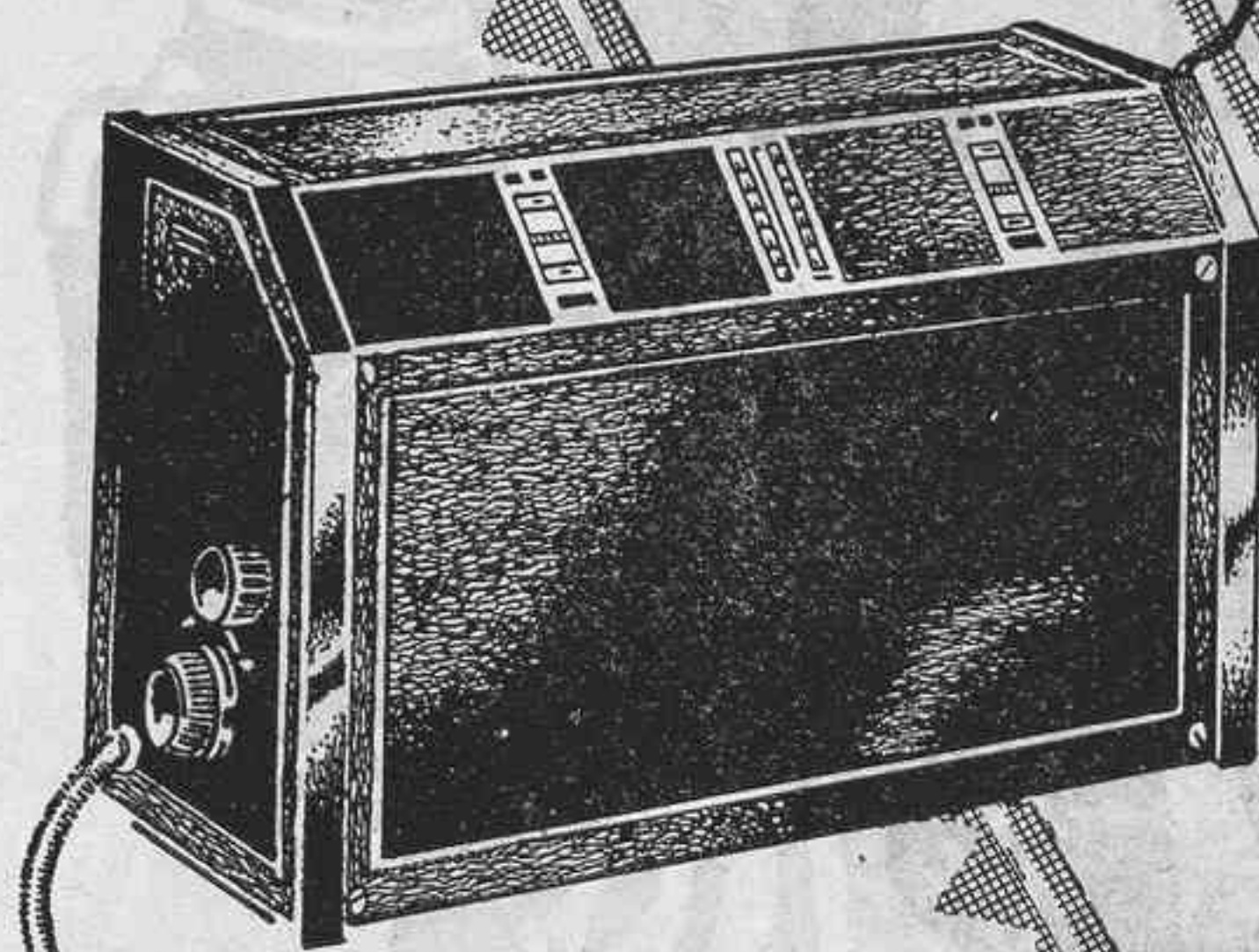
— Què passa?
— Que tant de temps en aquesta postura,
li ha agafat rampa!

Aquesta creació única dóna una significació nova a la Ràdio

Els temps moderns exigeixen a un equip de Ràdio dues qualitats essencials; naturalitat de reproducció i funcionament del tot elèctric. El receptor PHILIPS 2514, per les seves característiques peculiars, omple aquestes condicions. Ja no hi haurà necessitat d'usar bateries ni acumuladors; la instal·lació de llum de casa vostra subministra el corrent necessari

Sol·liciteu del vostre proveïdor una demostració.

Informeu-vos del nostre sistema de venda a terminis

PHILIPS

2514

Equip Standard.
Receptor 2514-Altaveu
2007 i Derivatensions.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20

BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

LA PRESÓ

Quan en quan, la gent de Barcelona parla de la Presó. Quan hi ha una vaga general i tornen a les celles els dirigents sindicalistes; quan hi ha moviments polítics i traspassen les portes joves i vells, militants de partits o d'organitzacions; quan els estudiants o els catalanistes es revoltin i tornen a manifestar llurs veritables sentiments al carrer o a la tribuna pública...

Després, en arribar la pacificació dels esperits, la Presó torna a romandre en silenci; la gent oblida fàcilment l'edifici polièdric i gris, i la remor de la Presó arriba tan sols als pocs familiars que, sota un sol que estavella a l'istiu o resistint el fred acanalat de l'hivern, caminen pel carrer de Provença fins arribar a la porta ferma i categòrica de la Presó.

Jo he fet molts viatges a la Presó. Per veure En Samblancat, En Salvador Seguí, En Lluís Companys, N'Andreu Nin, En Daniel Cardona, N'Angel Pestaña, En Francesc Arín, En "David Rey", En Marcellí Domingo, En Ribera i Rovira, En Joan Casanovas, En Gabriel Olivés, N'Antoni Amador, N'Eduard Sanjuan; he hagut de seguir mantes vegades el viatge de Barcelona a la Presó, i sempre, en entrar al pati, he trobat el fet hòrrid de la inhospitalitat moral. Jo no vull pas que a la Presó s'hi estigui com a un Hotel de primer ordre, ni, si voleu, com a un hostel de camí; però jo, que he viscut mesos i mesos dins d'una cella de la galeria primera perquè el jutge considerarà que un delictes de Premsa d'excitació a la rebel·lió no era polític i em barrejaren amb els trinxes i amb els joves lladregots que llegeixen dins de la Presó els quaderns de Sherlock Holmes i de John C. Raffles, conec el règim de les dues cares: l'efecte que fa de fora i l'efecte que fa de dins. Cregueu, amics, que és tan diferent com de la nit al dia.

La Presó de Barcelona ha tornat a tenir actualitat. El cas d'un jove advocat, després del fet humà del "Ximo" llençant-se als peus del Bisbe de Barcelona per a donar-li un tros de pa — d'aquell pa que feia pocs dies que el senyor comte de Güell elogiava! — negre i tristíssim, ha commogut l'opinió liberal de la Ciutat. Ha commogut principalment tots aquells que hi hem estat, que hem anat a veure-hi amics, coneguts, companys o simpatitzants amb les nostres idees; ha commogut els familiars dels que hi han anat o dels que creuen, fatalment, que un dia o altre hauran de tornar-hi...

De fet, ¿què ha passat a la Presó de Barcelona? ¿Com és possible mantenir el règim actual de coses mentre un jutge pren declaracions als que uns moments després han de caure sota l'autoritat dels mateixos que han d'acusar? ¿Es cert tot el que es diu? ¿Quina serà la responsabilitat que hi hagi pels fets ocorreguts?

Ço que ha passat a la Presó de Barcelona és clar com l'aigua, però no es descobreix, ni es descobrirà, per ara. Caldrà que passin mesos, que els que pateixen dintre, en sortir, puguin parlar clarament, i llavors l'opinió sabrà la veritat.

No crec que tots els funcionaris de la Presó siguin uns criminals terribles, ni que tots ells negociïn amb els lladres, ni que tots tinguin un cor negre insensible a tot acte d'humanitat... Com en tota unió d'homes, hi deu haver gent bona i dolenta; i com a tot arreu, es pot ésser bo per a uns i dolent per als altres. El que passa mantes vegades és que els funcionaris obliden el tracte que se li deu al reclus preventiu com a home sense defensa, esfonsat per la Societat. No es considera el reclus com un home que necessita ajut moral, sinó que, ja dins de la Presó, es creu, la major part de les vegades, que no té cap valor i que es pot fer d'ell el que es vulgui.

No és un bon funcionari de la Presó el que creu que el reclus ha d'ésser criat d'ell; no és bon funcionari de la Presó qui menysprea deliberadament l'ésser que té sota la seva autoritat; no és bon funcionari de la Presó el que pensa que l'espasi és la suprema força... Els funcionaris de la Presó haurien d'ésser gent que estiguessin més prop de la idea de Crist que de la del cos armat.

FRANCESC MADRID

Subscripció per als estudis sobre Colom

Els senyors Ferran de Sagarra, Francesc Maspons i Anglasesell i Ferran Valls i Taberner, presidents respectivament de l'Ateneu Barcelonès, Centre Excursionista de Catalunya i Ateneu Polytechnicum, han fet una crida als que veuen amb entusiasme els esforços de l'erudit peruà Lluís Ulloa, que amb tant de coratge treballa per a reivindicar la veritat històrica de Colom.

No es tracta de cap subscripció de lucre personal ni tampoc per a pagar-li els treballs que porta fets fins a la data i que beneficien la nostra terra, perquè les documentacions aportades així ho demostren, sinó d'assolir una quantitat per tal que el mencionat savi peruà pugui preparar llur col·laboració documentada i l'assistència personal al pròxim Congrés americanista de Hamburg, on, com és sabut, hi concorreran nombroses personalitats rellevants en el camp dels estudis americanistes, davant de les quals el senyor Ulloa podrà exposar i defensar la seva tesi.

No dubtem de l'èxit d'aquesta subscripció, i més si tenim en compte les acusacions de certa part d'espanyolistes que han vist en les imparcials recerques d'aquest senyor un acte polític, més que històric.

L'EXEMPLE DELS GRECS

Un dels més famosos ex-dictadors locals ha declarat, parlant amb un periodista, que després d'haver portat Barcelona a l'estat pròsper d'ara (sic), era molt amarg sentir-se dir tot el que s'ha de sentir.

Cregui'ns l'ex-dictador. El millor que pot fer és prendre la cicuta. Es un acte que té precedents ben honorables. ¿No ho va fer Sòcrates, que era un geni gairebé tan gran com ell, sense plànyer-se'n gens?

I després, per dar al seu gest una entonació més clàssica, pot oferir la meitat de la copa, com en la "Thiestes d'Agathon", al seu més illustre company de dictadura...

I estiguin-ne segurs: tot Barcelona aplaudirà llur gesta.

La visió d'un nou Montjuïc

Mai com ara no hem trobat més encertat el titular d'aquell bell llibre "La muntanya il·luminada". Situeu-vos a qualsevol lloc de la nostra ciutat des d'on pogueu veure la que fa uns anys era odiosa muntanya, i la veureu encesa, lluent, esplendorosa. Quan els raigs que, elevant-se cel enllà, ens ensenyaven un ventall s'han apagat; quan els palaus estan a punt de desfer-se i les seves lluminàries ja han passat a la història, aquesta nova visió de la muntanya cap a la part de Miramar ens fa recordar, una vegada més, les coses belles.

La muntanya tenebrosa que unes dotzenes d'anys endarrera fou lloc de cita dels valents, lloc d'esplai de soldats i minyones, repòs pels qui hi tenien uns pams d'horta, avui ja no és un pesombre. S'és convertida en lloc alegre, i semblen molt llunyans els dies que del seu cim se'n deien coses esfereïdores...

Aquesta visió ens fa veure una altra cosa del que pot ésser el nou Montjuïc.

Quan el picot dels manobres enderroqui els edificis de la que un dia fou Exposició de 1930; quan les seves llargues avingudes que giravolten amunt, amunt, siguin banda i banda casetes de pessebre; quan aquests diables que en diuen tramvies facin sentir les seves campanes per aquells carrers; quan cada pam, cada recó sigui un niu humà i la quitxalla pugui esplaiar-se per les ombres benfactores dels jardins magnífics, Montjuïc no serà Montjuïc; serà la nova muntanya dels barcelonins que centímetre per centímetre assoliren llur conquesta amb les armes de la civilització, més nobles, més pures que les homicides.

Nosaltres no voldríem un Montjuïc burgès, ni aristocrata. N'hi ha prou amb les barriades que tenen, ja. Nosaltres hem somniat la visió del nou Montjuïc amb una invasió democràtica, liberal, amb xalèts o quintes obertes als quatre vents, plenes de llum i d'aire. Carrers nets i polits, sense brogit d'automòbils per por que llurs propietaris torbessin l'augusta tranquil·litat dels reconcs d'allà.

Un Montjuïc obrer; heu-vos ací el que nosaltres voldríem. Que un bon nombre dels que l'han arrencat de les urpes del no res, hi tinguessin les seves llars i poguessin dir als seus fills:

—Ací Barcelona va alçar-hi una Exposició. Més tard uns homes varen instal·lar-hi el Maricel-Park, i ací al capdamunt, on hi ha el monument a la llibertat sagrada, hi hagué un castell de fantasmes. Jo vaig ésser un dels qui ajudaren a la conquesta de la muntanya. Gràcies als obrers de Barcelona, tu, fill meu, tens aquesta caseta plena de salut i alegria. Guarda-la. Va créixer amb les gotes de la meva suor...

DOMÈNEC DIUMENGE

LA CALOR I LA REVOLTA

El burgès.—*Estic tot intranquil.*

El tranquil·litzador.—*Per què?*

El burgès.—*Per la situació política. Això s'embolica: crequi'm que això s'embolica.*

El tranquil·litzador.—*No, home, no... Tranquillitzi's...*

El burgès.—*No em puc tranquil·litzar. La situació política no m'ho permet.*

El tranquil·litzador.—*Però si diuen que anem tan bé!*

El burgès.—*No hi anem gens! I si no, fixi's quin panorama: la baixa de la pesseta, les vagues d'Andalusia, el malestar obrer a Bilbao, a Saragossa... Què passarà?*

El tranquil·litzador.—*No passarà res, home... Tranquillitzi's...*

El burgès.—*I si vénen els russos?*

El tranquil·litzador.—*No tingui por, que no vindran: són massa lluny i tenen prou feina a casa seva.*

El burgès.—*No sé, no sé... La gent està molt excitada. I amb aquesta calor que fa encara més. El sol encén les sangs, i, un cop les sangs enceses...*

El tranquil·litzador.—*... no passa res.*

El burgès.—*Què vol dir, que no passa res?*

El tranquil·litzador.—*Això: que no passa res, que tot és foc d'encenalls.*

El burgès.—*Recordi's de la setmana de juliol!*

El tranquil·litzador.—*Foc d'encenalls, foc d'una setmana. Varen cremar alguns convents i esglésies, cosa que serví per a demostrar la fe dels creients reedificant esglésies i convents; varen prendre uns quants grapats de mongetes, algunes llaunes de sardines, etc., als adrogers, que s'ho deixaren prendre tranquil·lament... perquè abans ja havien fet la pau; armaren unes quantes barricades, feren un xic de guerra, Montjuïc tornà a actuar. Tot plegat donà a Barcelona un to de novella, de novella barata i per "entregas". Però, res, ço que li he dit: foc d'encenalls. És veritat que el sol d'estiu els escalfa les sangs i els entusiasma. Criden, s'armen, fan trencadissa... Però es cansen desseguida. I és que a l'estiu fa massa calor per a fer revolucions. Les èpoques ideals per a fer revolucions són la primavera i la tardor. Quan vegi que el poble es revolucioni en tardor o en primavera, pensi que la cosa va en "serio".*

Ara, no. Ara ja pot dormir tranquil.

Entenem-nos, dignifiquem-nos

Si fem honor a la veritat, hem de dir que sempre hem pecat per jutjar massa a la lleugera els conceptes de dreta i esquerra. Sovinteja entre nosaltres la mania d'apreciar l'aspecte idealista dels homes i no tenir en compte altra cosa que les bocades de la fe que diuen professar, i així hem tingut repetidament ocasions d'enganyar-nos llastimosament de mig a mig, quan en fer comparacions de les paraules amb els fets, veiem que aquests són una negació de la bondat d'aquelles.

S'ha de convenir, no obstant, que amb un home que es digui de dreta no ens hi enganyarem mai. Sabem que les seves paraules i els seus actes per més que no ens caiguin bé, es justifiquen plenament pel caire que les acompanya. I com sols passa d'elements que, tenint el caràcter marcadament conservador, els hem pogut estimular gestes de veritable llibertat, hi trobem el qualificatiu que explica la nostra manera d'estimar la qüestió, i aquesta es diu que es tracta de bons elements de dreta.

No ho podem dir així de les esquerres, car donem molta fe a les expansions "de boquilla", que, segons per qui, no són altra cosa que una tapadora per a dissimular baixes actuacions d'altre caràcter.

Troben, per exemple, molt natural que un obrer es digui d'esquerra i sigui a la vegada un mal pastor de la causa, com d'un industrial que se les doni de liberal i demòcrata i sigui un perfecte escanya-ralets sense contemplacions ni mires pel proïsme. Amb contradiccions com aquestes ens hi trobem repetidament, i es veu que deuen ésser de raó natural, encara que balancegin en perjudici del prestigi de ço que diem defensar amb entusiasme.

Hora és de sortir al pas de tanta hipocresia, de tanta generositat de quincalla. Fent una bona bugada i posant al través a tanta folleria, serà com dignificarem el que som i s'ha de entendre com esquerres.

Hem de proclamar ben alt que el concepte de libera-

litat i democràcia ha de repercutir en tots els aspectes de la vida.

El qui el sent l'ha de demostrar amb fets i no solament amb paraules. En l'ordre polític, social administratiu, etc., etc., ha de fer honor al seu nom constituïnt-nos en uns fidels defensors i mantenidors dels sentiments de justícia i llibertat, davant de totes les coses.

U. C. MIQUEL

Un espectacle nou

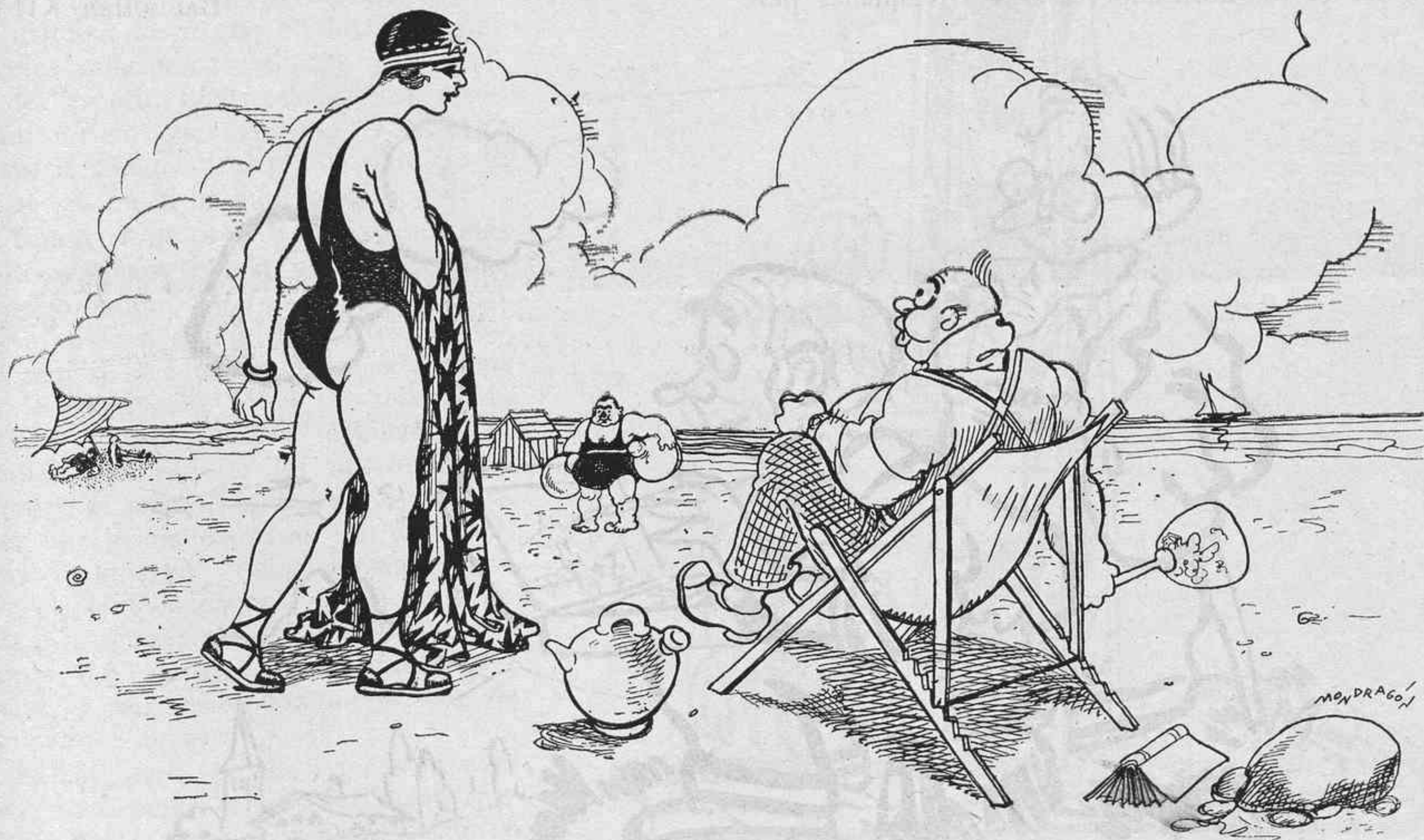
Lector amic, permet-me que et citi un espectacle nou a la nostra ciutat. Supera qualsevol atracció que puguis imaginar-te del "Maricel Park", i no hi trobaràs cap perill si vols conrear-lo.

Anem al gra. Tu coneixes tan bé com nosaltres que a Barcelona tenim una Rambla i que un tros d'ella se'n diu del mig. Es el lloc més concorregut de la ciutat, no? Doncs vés-hi qualsevol dia al matí. Atura't davant del Cafè Orient i espera't una estoneta. No tardaràs gaire a contemplar corredisses, reunions secretes, conciliàbuls, raons, insults i jocs prohibits entre una dotzena de cirabotes que han pres la Rambla pel Camp de la Bóta.

Ja fa dies, mesos, que dura la comèdia. Es llarga, té més actes que una obra super-realista. Comença, com diem, a mig matí, i fins ben entrada la vesprada no fineix.

A aquest espectacle el senyor Roure, regidor del districte, de tant en tant hi dedica algun dels urbans que té Barcelona, el qual hi està fins que el destinen a un altre lloc.

Es un espectacle nou, però ja massa vell. Per això el recomanem a qui vulgui passar una estona distret. En aquests mesos de vacances que molts no saben on deixar-se caure, el ralet d'una cadira a la Rambla del Mig els resultarà agradós de despendre-se'n.

COM ENTENEN LA DECENCIA

—Pau, no pots estar d'aquesta manera tan indecent a la platja. Vés i posa't l'americana!

Esquela gratuïta

Ha deixat de publicar-se el setmanari "El Foc" després de vuit setmanes d'haver nascut. Ni les seves ganades de cercar polèmica amb totes les publicacions d'esquerra, ni el títol cridaner, ni els bons dibuixants Junceda, Cornet, Llaverias, Prat i Castanys, no l'han pogut aguantar. I és que per fer un periòdic se n'ha de saber, i els que feien aquell no sabien què s'hi pescaven.

Han passat sortosament aquells temps que el públic llegia amb complaença els drapets que es treien al sol uns i altres, i, per part de les direccions també hi ha el bon criteri de deixar bramar els ases. "El Foc", malgrat de les flamarades que semblava enlairar, no cremava gens; volia pegar a tots i a tothom, i ningú no n'hi feia cas. Més d'una vegada se les havia agafat amb nosaltres, i ja ho veieren els lectors; per la nostra part, ni cinc.

"El Foc" s'ha apagat. La Lliga està de dol. Aquest "truco" per a caçar públic li ha fallat també i hauran d'inventar-ne algun altre.

L'aprenent desconegut

ESCENES VISTES

Estant encara estenallat al llit el prestigiós Vilumara per la malaltia que el consumí, un aprenent d'escenògraf, lluny de la cambra luctuosa, pregava perquè no morís.

El pintor en embrió preguntava cada dia al seu mestre per En Vilumara; la resposta era cada vegada més greu, més terrible per l'aprenent.

—No hauria de morir, un home com ell—deia presentint el desenllaç funest, i sentia com la seva ànima encesa d'admiració, que tremolava, que es desfeia en cendra.

Ell s'havia enamorat de l'art meravellós d'aquell pintor; davant les composicions escenogràfiques d'aquell artista, sentí tot el foc abrusador; a través d'aquelles pin-

tures magnífiques, plenes d'encís i d'encantament començà a estimar-lo, a venerar-lo.

—He vist En Vilumara sol pel carrer, amb les seves patilles esfilagarsades, torrades, de color de regalèssia. Era ell, aquell home que pinta d'aquella manera que a mi m'agrada.

—Com està el senyor Vilumara?—preguntava a l'endemà.

—Noi, em sembla que s'acaba—li responien.

—No hauria de morir, un home com ell—contestava, ple de recança.

Aquell jorn sentia un pes dins del pit que no el deixava respirar, que l'ofegava, li faltava l'aire del carrer per treure's aquell pes que l'oprimia. La casualitat li oferí aquest esbargiment. Un encàrrec del seu mestre, precisament en el mateix carrer on vivia En Vilumara. Aquella ocasió fou providencial, les ales del pit se li obriren de bat a bat i respirà profundament.

Investigà dalerós, descobrí l'escala on vivia aquell home de les patilles de color de regalèssia.

La portera li digué el pis.

Trucà la porta i s'obrí; preguntà pel senyor Vilumara; venia de part... d'ell, era ell mateix que el volia veure; tenia necessitat de veure'l, de veure'l per última vegada.

—No es pot veure; està molt greu.

—Però digui'm on és. —I sense permís entrà, buscant el malaguanyat artista.

Aquella bondadosa senyora li féu la gràcia d'obrir-li una miqueta la porta de la cambra del malalt il·lustre, i per aquell badall de porta esguardà, silenciós i resignat. La testa del mestre es destacava en la penombra de la cambra i les seves barbes de color de regalèssia brandaven lentes, agòniques, damunt els llençols albíssims...

En arribar al taller, l'aprenent d'escenògraf es posà a plorar, en uns plors llargs, en uns plors que feien mal, en uns plors continguts al carrer...

BALDOMER XIFRÉ

—Per què hi poses tantes creus?

—Perquè sóc un pintor de "Vanguardia".

Capricis i paradoxes

ROMÀNTIQUES SEMPRE

No solament s'allarguen les faldilles. Tornen també a estar de moda els ventalls. Fins aquells ventalls amb barnilles de nacre, aquells ventalls feixucs amb països imitats de Watteau o de Boucher surten de les vitrines.

Les noies d'ara aprenen a manejar-los amb el mateix gest pompós i solemne de les nostres àvies vestides de mirinyac.

I vet ací un fet que desvetllarà molts records amables entre les persones madures. Aquelles que tenien que la vida moderna, que les faldilles curtes, el cabell rapat i el gest d'encendre una cigarreta esvais la feminitat de la dona, respiraran potser confiades. "Altra volta — es diran — tornem a ésser romàntics".

I bé: ¿és que, en realitat, hàviem deixat alguna vegada d'ésser-nè? Entenem-nos, però. ¿Què vol dir, per a aquestes persones simples, romanticisme? No es tracta, en realitat, ací, de cap concepte que s'oposi a clàssic. El romanticisme, en aquest sentit trivial del mot—que té, no obstant, la seva rel tradicional i històrica—, no vol dir més que una mena d'exaltació de la dona, dels sentiments que inspira la dona. Més clar: el romanticisme, en aquest sentit, no és altra cosa que una exaltació del prestigi del sexe. Una gran part, de tots els refinaments socials, gairebé totes les arts i gairebé tota la literatura, hom les ha posat constantment a aquest servei.

Naturalment, si la finalitat és la mateixa, els camins són diversos. Un poeta espiritualista que canta unes Beatrius, unes Dulcinees gairebé insexuades, fa la mateixa tasca que el novel·lista que recerca relacions freudianes. L'un parla de l'esperit. L'altre del subconscient. L'un diríem que disfressa el geni de l'espècie d'àngel. L'altre, de dimoni: jo no sé pas on hi ha més romanticisme.

Aquest ritme es reflecteix d'una manera semblant en la vida. La dona, àngel o dimoni, aspira sempre a la mateixa cosa: a seduir. El misteri ha estat sempre una de les grans excitacions de la imaginació. D'ací les robes llargues i aquesta deliciosa invenció de la pudícia que van fer les nostres àvies. Però si el misteri, el secret, la reserva, són uns grans excitants, la desimboltura, la llibertat, l'exhibicionisme—és a dir, els seus contraris—en són un altre. Els primers són potser més poètics. Els segons més picants. Ambdós actuen damunt la imaginació, damunt la sang de la mateixa manera.

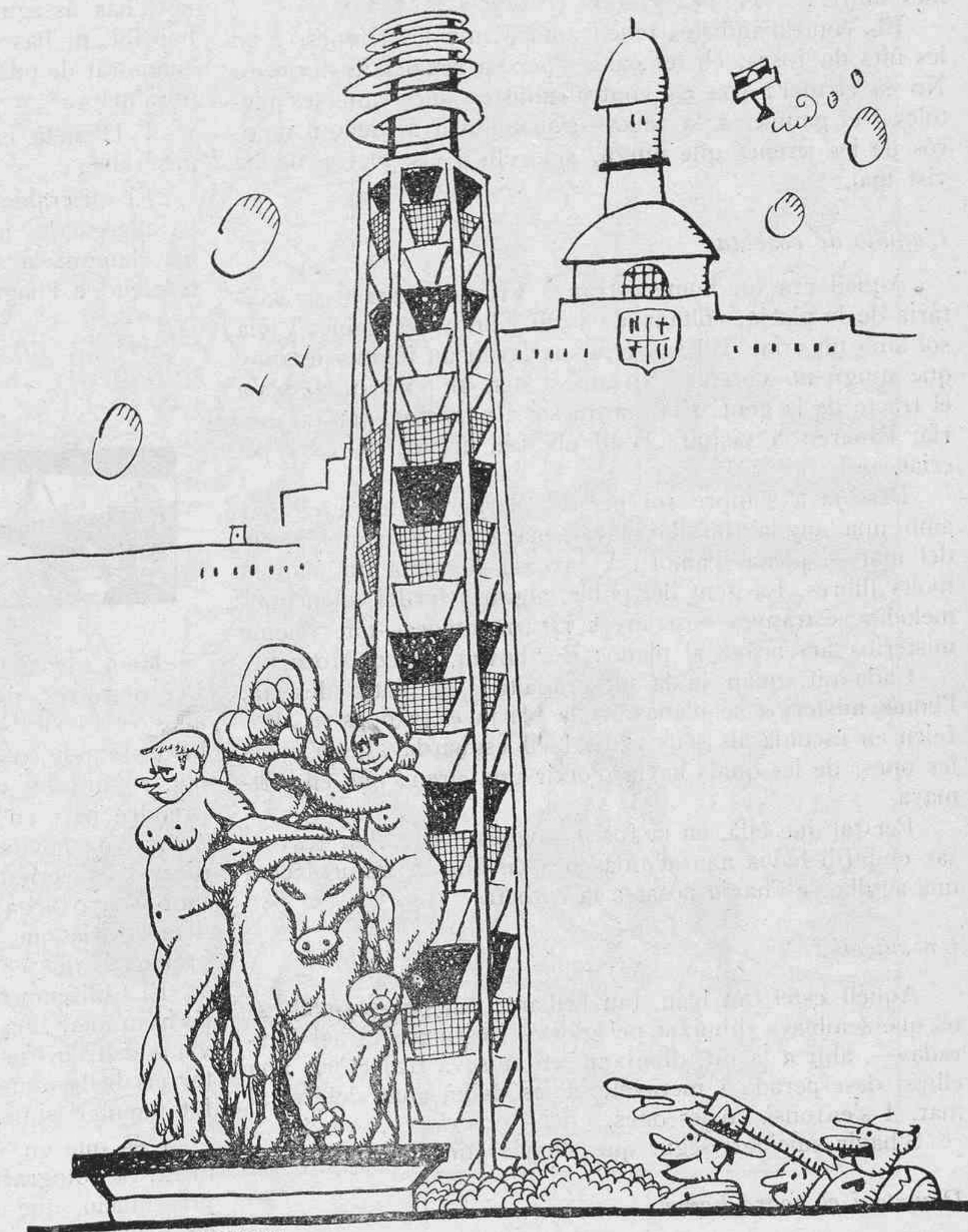
El cas, però, és que no ens hi avensem. La novetat, la sorpresa, manté precisament la frescor d'aquests ressorts. Es, per això, sens dubte, que a les èpoques de pudícia, succeeixen les de desimboltura i de llibertinatge. En el curs dels dies, fins de les temporales, en

un radi menor, es produeix una semblant alternativa. La hipocresia, com la falsa desimboltura, acaben de matisar-ho tot plegat: car ja haureu observat que hi ha encara més dones falsament diabòliques que falsament angèliques. Els moralistes, religiosos o laics, afegeixen encara a aquest joc deliciós, l'encís del pecat o del perill. I la moda, com una fada somrient i benigna, ho controla tot i ho gradua amb saviesa.

No tinguem, doncs, por: el romanticisme no mor, sinó que es renova. La dona que allarga fins els peus les seves faldilles, que es ruboritza fins l'arrel dels cabells i encara amaga el rostre darrera del ventall, obeeix als mateixos instints que aquella que s'arremenga fins als genolls les faldilles, mentre somriu amb picardia i encén una cigarreta per semblar més desimbolta.

Ara: ¿quina és la millor?... No té importància. ¿Quina és més encisera?... Qui ho sap! L'únic que podem fer, a cada canvi, és mostrar-nos de nou meravellats.

DOMÈNEC GUANSÉ

FORASTERS

—Que n'és de bonica, aquesta plaça!
—Més ho era abans!

Suggerències i estampes del mar

La platja, el port i els estels

A la ciutat, quan ens apropàvem de nit al mar, sempre veïem els estels brillar al capdamunt dels pals dels vaixells. Cada pal de vaixell tenia el seu estel. Era com si els vaixells s'haguessin guarnit per una festa major, o com si els estels hi haguessin fet niu.

Aquí, en aquesta platja solitària, els estels no tenen pal on posar-se i, plens d'angúnia, parpellegen en la nit, fent-se l'ullet uns als altres per no sentir-se tan sols.

L'amor dels contrabandistes

Els pescadors són una gent tranquil·la i asossegada—relativament tranquil·la i asossegada—, una gent cordial, franca i oberta, que tenen l'amor—la muller, els fills—en terra.

Els contrabandistes són una gent més d'aventura—d'aventura de fulletí romàntic—, una gent més insurrecta, més lliure.

Els contrabandistes tenen amors amb les sirenes. I en les nits de fosca, en les cales s'oeixen remors misterioses. No és el mar: són els contrabandistes que—amb les pistoles i el ganivet a la faixa—s'abandonen al deliqui amorós de les sirenes que ningú, sinó ells i els poetes, no ha vist mai.

L'agulla de corbata

Aquell era un home estrany. Vivia en una casa solitària de la platja, voltada de jardí i lluny del poble. Vivia sol amb un criat. Ell i el criat parlaven un idioma estrany que ningú no entenia. No anava mai al poble ni li plaïa el tracte de la gent. Els marquesos i el rector, per tafaneria, l'anaren a visitar. I ell els féu treure de casa pel criat.

Passejava sempre sol per la platja i mirava el mar amb una ampla mirada blava—blava de la contemplació del mar—, plena d'amor. A la casa hi tenia un piano i molts llibres. La gent del poble, algunes tardes, oïen unes melodies estranyes—estranyes i turmentades—que l'home misteriós arrencava al piano: Beethoven, Listz, Mozart...

Cada nit, quan ja la nit era alta i la platja deserta, l'home misteriós se n'anava a la platja. Les ones es desfeien en escuma als seus peus. I ell esguardava amb ànsia les ones, de les quals havia d'eixir una sirena que ell estimava.

Per tal que ella, en la fosca, pogués veure'l, en travessar el jardí havia agafat una cuca de llum i, talment com una agulla, se l'havia posat a la corbata.

Un suïcidi

Aquell estel tan blau, tan brillant, tan pur—aquell estel que semblava dibuixat pel gloriós i estimat Rafael Barradas—, ahir a la nit, dibuixant en la seva trajectòria una el·lipse desesperada i meravellosa, es deixà anar del cel al mar. I s'enfonsà en les ones.

S'havia suïcidat, segur que s'havia suïcidat.

Dianeta i el pobre home

El cos de Dianeta, en arribar a aquesta platja, era blanc com les coses més blanques i més pures. Tan blan-

ca i amb els ulls verds i els cabells rossos—un ros pàlid d'esponja—, donava més la impressió de la noieta massa jove que encara jugaria a nines i a la que hom ha corromput ensenyant-li que el llit no s'ha fet solament per a dormir-hi.

Ara—com es passa gairebé tot el dia a la platja: en "maillot" desdijuna, pren el còctail i dina—, el seu cos ha esdevingut d'un to daurat i ardent de canyella.

Sempre que ella es banya, a la platja hi ha un home. És un home vell, usat per la vida, d'aspecte miserable. Aquest home mira a Dianeta amb una dolorosa cobdícia carnal.

Avui Dianeta se li ha apropat i li ha dit, mentre es tapava més que mai i com mai amb el barnús, i amb un somriure que fins avui mai no havia florit en els seus llavis:

—Jo et trobo cada dia aquí a la platja i sé que véns per mi. Em mires, només tens ulls per a mi. Jo sé que tu ets un home pobre, miserable; un home al qual la vida, a canvi de moltes penes, de molts treballs, de moltes angúnies, no ha proporcionat cap goig. Jo sé que no has fruit mai d'una bona música, d'un bon llibre. Jo sé que mai no t'has assegut a una bona taula, ni has dormit en un bon llit, ni has contemplat una dona bella. Jo sé que estàs enamorat de mi. I com jo sóc generosa i em fas llàstima... mira'm!

I Dianeta ha obert el barnús i s'ha mostrat nuà al miserable.

El miserable ha obert els ulls en un espasme dolorós, ha allargat les mans, ha volgut cridar. I ha caigut agenollat damunt la sorra calenta de la platja com si un gran resplendor l'hagués encegat.

LLUÍS CAPDEVILA

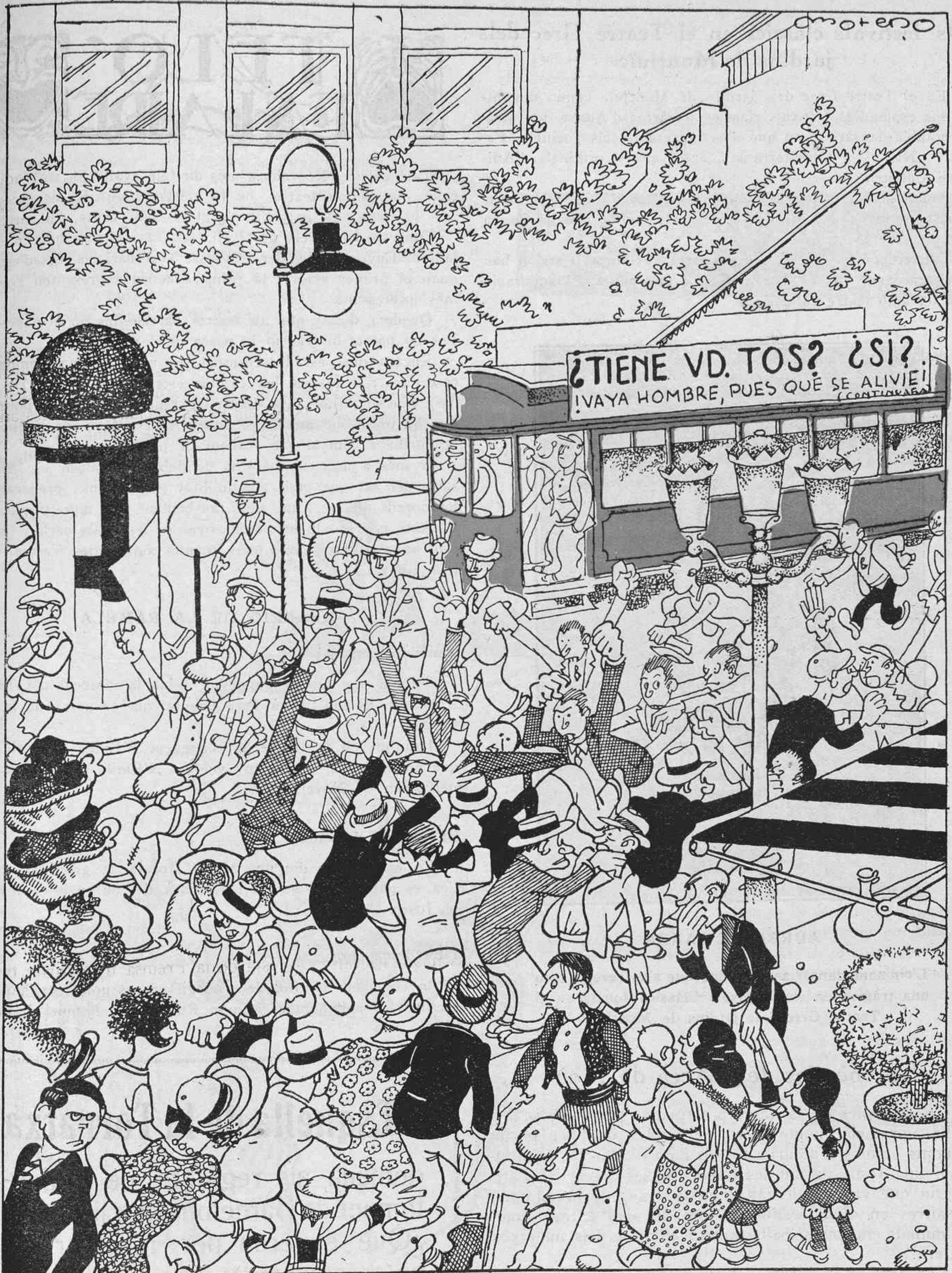

Hem tornat a veure i escoltar "El desfile del amor". Per nosaltres, és la millor pel·lícula parlada que s'ha fet als nostres locals. La resta de la Premsa n'ha parlat també desfent-se en elogis; i el públic, aquesta massa anònima que enlaira les coses bones i enfonsa les dolentes sense prendre part en cap batalla, només passant per les guixetes, ens ho demostra així mateix. Els anuncis ens ho diuen i és veritat: "El desfile del amor" porta representant-se 370 vegades. Si més no, aquesta particularitat ja demostraria que, fent-se la pel·lícula, no canviant el programa, és que el públic hi va.

El Coliseum té pel·lícula per tot l'estiu. Els barcelonins podem anar una i altra vegada al luxós local de la Granvia a distreure'ns amb el gran Maurici Chevalier, i escoltar els bells números de música de la pel·lícula, que s'han fet popularíssims.

I és que en "El desfile del amor" tot és bo; l'argument, la fotografia, el treball dels artistes, la música i la presentació, que sap acompanyar-la bellament la direcció del Coliseum.

Alguna cosa de veritat deu haver-hi quan fa dinou setmanes que la fan!

Caceres a ciutat

A la recerca d'un taxi barat.

Els festivals clàssics en el Teatre Grec dels jardins de Montjuïc

En el Teatre Grec dels jardins de Montjuïc vénem donant-se uns esplèndids festivals clàssics, a càrrec d'Aurea de Sarrà, la notable dansarina, en què s'ha representat els poemes "Fedra", "Niobe" i "Mediterrània", entre altres, originals d'Ambrosi Carrion.

Aquests espectacles han constituït un gran èxit, repetint-se aquesta setmana, per atendre el desig del públic que no els ha vist.

Cal fer constar que Aurea de Sarrà i Ambrosi Carrion han inaugurat amb ells el Teatre Grec i que aquesta inauguració s'ha fet amb teatre català.

AUREA DE SARRÀ

L'eminent dansarina catalana, que s'ha revelat com una tràgica en els Festivals Clàssics donats en el Teatre Grec dels jardins de Montjuïc.

Les bèsties de l'"Arca de Noè"

Un dels dies de la darrera setmana, alguns socis d'aquella agrupació humorística que sembla que per portar cognoms i noms d'animals tot els hagi d'estar bé, organitzaren una festa davant les gàbies de les feres del Parc.

Diu que varen celebrar diversos actes de bon humor (nosaltres en diem bestieses), com un àpat extraordinari als animals engabiats, balls imitant el ritme dels mateixos, etcètera.

Nosaltres no hi fórem perquè no trobem bé aquests divertiments poca-soltes dels senyors Ciervos, Llops, etc., i menys públicament.

Les pobres bestioles que tenim al parc devien mirar-se'ls amb cara de llàstima, pensant que n'hi ha de pitjors que elles, que no estan engabiades.

Teló enlaire? No valdria més dir teló avall? Si, amb aquesta calor que fa, als teatres no hi queda ningú! Si als escenaris sols hi canten els gats i, malgrat els seus cants, s'hi enyoren!

Que s'enyoren els gats? Sí, senyors, sí: no hem dit cap fadessa. Enyoren el poder travessar l'escenari les nits d'estrena quan el primer actor i la primera actriu representen l'escena més interessant.

Quedem, doncs, que als teatres barcelonins no hi passa res. Per no passar-hi res, no hi passa ni el públic.

Encara que, escadusserament, hi actuï alguna companyia castellana, els teatres barcelonins estan en vacances. De manera que el millor serà deixar-los reposar tranquils, pobrets!, que bé prou s'ho mereixen. Sobretot després d'una temporada tan brillant com la que acabem de passar.

A més a més, també s'ha de deixar descansar els empresaris per tal que amb tranquil·litat puguin anar preparant la temporada que ve, i que sigui tan brillant com aquesta passada.

Així, com no hi ha obres noves de les quals parlar, omplirem aquesta secció amb unes quantes xafardaries fresques que hem oït al

SAFAREIG DE LA RAMBLA

Canvi de personal

Sembla que Carles Capdevila deixa la direcció del Teatre Novetats. El substituirà Pere Segura, que es passa de la sarsuela al vers.

I el que ell fa, també ha convençut N'Emili Vendrell perquè ho fes. Així, aquest any veurem N'Emili Vendrell de primer galan de Novetats.

Un element de vàlua

En canvi, hom diu que Maria Morera, la gran característica, es passa a la sarsuela i debutarà al Nou en la companyia de Josep Llimona.

Títol d'una obra

Ja coneixem el títol del vodevil que, segons ens han dit, escriuen en col·laboració Ramon Rucabado i Manuel de Mon-

L'Esquella de la Torratxa

demana als regidors de l'Ajuntament de Barcelona que li diguin: ¿Què esperen per retornar als nostres carrers els noms que ostentaven abans del 13 Setembre de 1923?

tolit. Ens l'ha dit un redactor de "La Veu". Es titula "Una casa de diïpeses" i serà el "no va màs" de la verdor i de la grimègia.

Obra nova

Agustí Collado ha escrit una comèdia alegre en tres actes, "El pisèf de solter", que destina a Josep Santpere.

Un nou autor dramàtic

Hom diu que Joan Estelrich també ha fet un drama. Es titula "Bernat Metge està malalt". Alguns malpensats han vist en aquest títol una al·lusió al senyor Cambó.

A l'obra hi posa música Martínez Valls, i diu que serà una música millor que la de Wagner.

Una maniobra?

Hom diu si és Joan Chabàs, escriptor republicà que escriu al "Brusi", qui ha entabanat En Joan Estelrich perquè escriu comèdies.

Així haurà de deixar la direcció de la F. B. M., i ell, Chabàs, se'n podrà encarregar.

MANUEL SUGRAÑES

Manuel Sagrañes ha retornat d'Amèrica. Ja no cal dir-ho: ve ple de llorers i disposat a estrenar ben aviat una nova revista.

Una nova revista que, ja ho veuran, serà un nou èxit.

L'Estelrich, el mosso d'estocs d'En Cambó, ha publicat un llibre titulat: "Catalunya endins". Hi ha un subtítol que diu el següent: "Llibre per a tots i contra ningú".

Males veus fan córrer que aquest subtítol és equivocac. Que hi sobren, almenys, quatre paraules. Que hauria de dir això: "Llibre per a ningú".

❖

Narcís Oller, el novel·lista notable, està malalt.

Li desitgem una ràpida millora.

❖

En el calendari negre dels passos a nivell hi hem d'afegir, dolorosament, un nou accident.

Fins a quan, senyors d'Obres Públiques?

❖

¿Carnet electoral? Sí, però que sota la seva capa no s'hi amagui un nou impost, eh?

❖

A Cuenca han estat descobertes unes quantes mòmies, que així que es toquen es desfan en pols.

Que en tocaríem, nosaltres, de mòmies, si sabíem que s'havien de desfer en pols!

❖

En Romanones ha dit que ell és l'únic que es preocupa de les eleccions, i que tots els seus íntims tindran representació a les Corts.

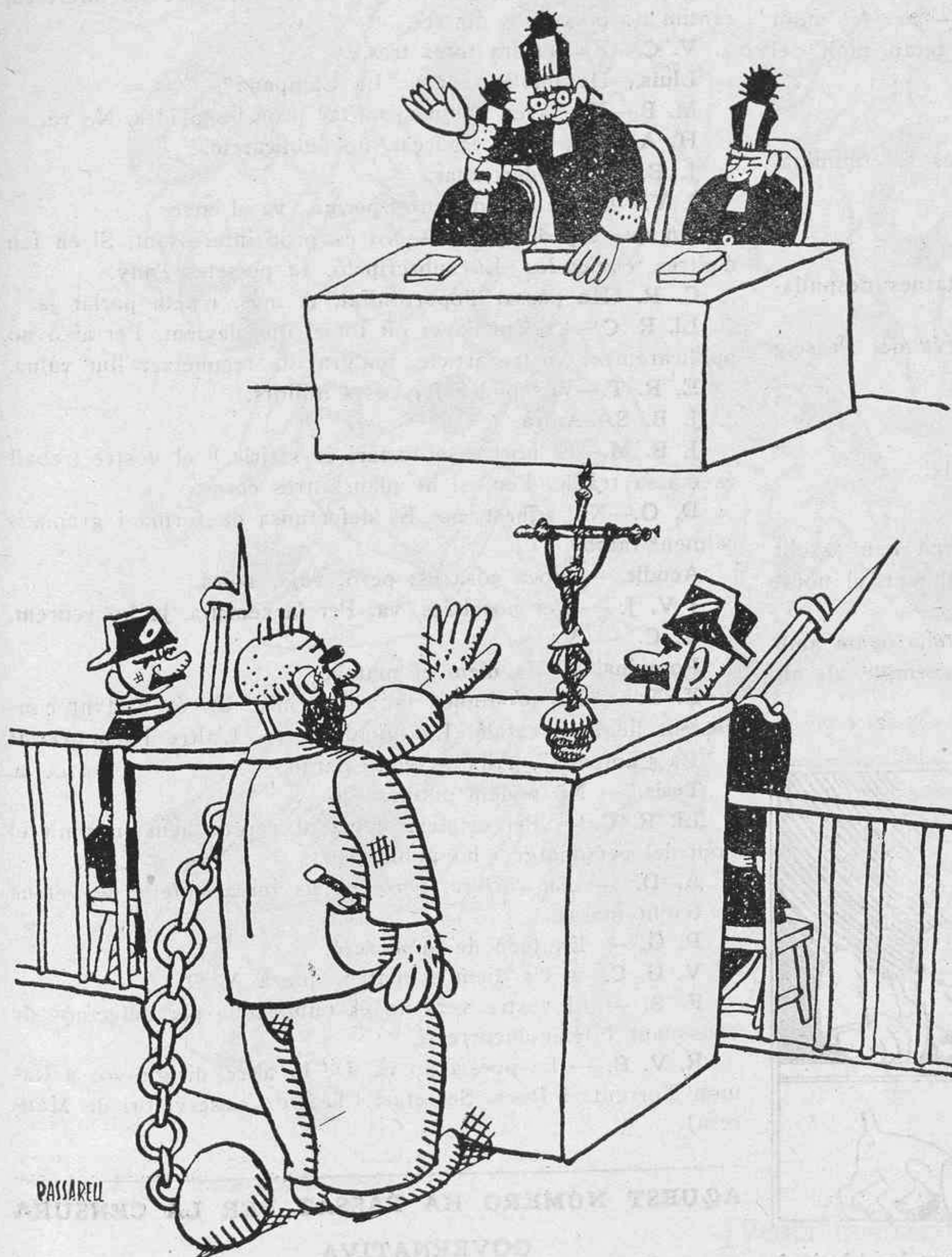
La qual cosa vol dir que Romanones està preparant la gran tupinada.

❖

El festival marítim de clausura de l'Exposició fou un èxit. Hi va haver un número fora de programa: el capbussó del nostre bon amic i cònegudíssim escenògraf Salvador Alarma, el qual, sortosament no tingué conseqüències lamentables.

Tot just acabats els partits de futbol, hi ha hagut l'Assemblea per a fer el calendari de la propera temporada, la qual començarà el 7 de setembre amb el Campionat regional.

Com que això del deport aviat durarà tot l'any, L'ESQUELLA tornarà a parlar-ne. No hi ha més!, s'ha de seguir el corrent; del contrari, la joventut trobaria a mancar quelcom en el nostre setmanari...

PASSARELL

—Senyor jutge, no s'ho cregui! Al matí ens donen xocolata amb melindros, al migdia pollastre amb xampany, i al vespre després de sopar, audició de ràdio.

Anàvem a saltar de goig, perquè un gros titular ens assabentava d'“El projecte d'amnistia”. Però no hem mogut ni el c... de la cadira. Era a Alemanya!

Mentre tota la Premsa té la convicció que “Unión Radio” és una paparra pel pobret ràdio-oient, van publicant-li totes les seves notes oficioses.

Seran anuncis de “pago”?

Ens adherim al “bloquista” de “La Publicitat” que demanava als diaris catalans que, una vegada tan sols a la setmana, dediquessin una fulla al llibre català, per a propagar-lo, comentar-lo i fer-lo llegir.

I nosaltres preguntem: Quin serà el primer diari que començarà aquesta secció setmanal, que té tantíssim d'interès?

El nudisme està de moda. Val a dir, però, que fora d'aquesta època estival, en la qual tots ens hi sentim una mica, de nudistes, la nova secta, llevat en un país tan científic i tossut com Alemanya, no ha assolit grans èxits.

Però, ara, un membre de “La lliga francesa per al redreçament de la moralitat pública” ha denunciat, com atemptatori als bons costums, un llibre d'un adepte francès d'aquesta secta.

“La religió—va escriure Anatole France—ha fet molt per l'amor, en fer-ne un pecat”. Potser ara faran molt pel nudisme, en fer-ne un delicte.

Per ordre de l'Alcaldia han estat suprimides les il·luminacions de la plaça de Catalunya.

Ja era hora!

Però caldrà suprimir moltes altres coses.

Caldrà que els jesuïtes facin treure les estàtues despulades de la mateixa plaça.

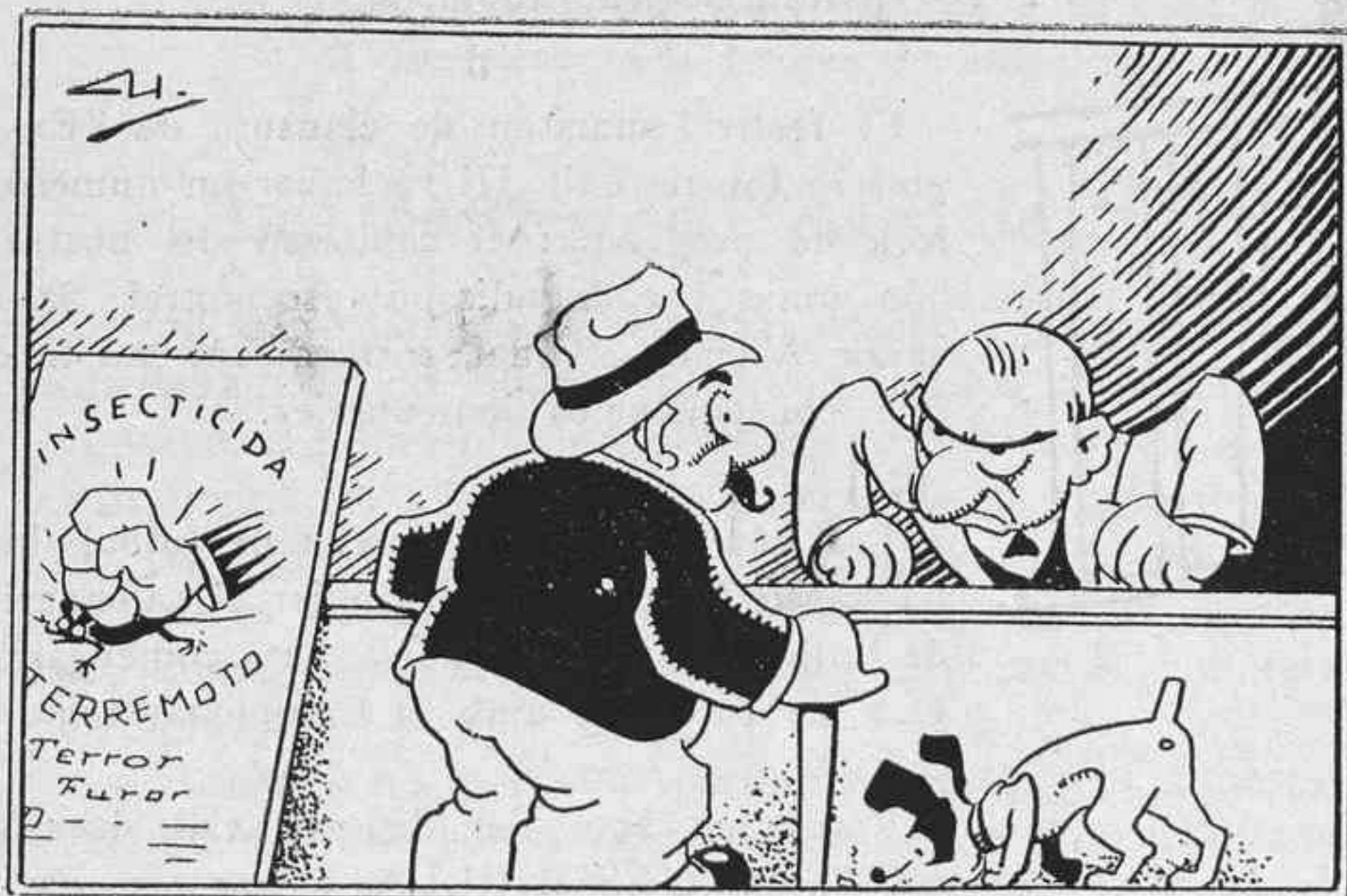
Caldrà que els higienistes treguin la Minerva del Passeig de Gràcia, que està tuberculosa.

Caldrà treure moltes plaques.

I, al capdavall, caldrà que els treguem a ells!

A Sabadell els cursets de gramàtica catalana han assolit un gran èxit de públic. Es remarcable, especialment, el nombre de senyoretetes que hi concorren.

En aquest assumpte, com en tants d'altres relacionats amb l'art i la cultura pairals, Sabadell dona un alt exemple als altres pobles i ciutats de Catalunya.

—Aquests insecticides són per als homes o per les bèsties?
—Per la pesta d'anuncis de la ràdio!

A Francfort, en una plana ufanosa, els nudistes han celebrat llur primer congrés internacional.

En aquest congrés s'han manifestat dues tendències oposades: la dels “integralistes” i la dels “relativistes”. Els primers no accepten ni una senzilla fulla; els segons admeten un pantalonet.

Si, com diuen els moralistes, res no és més cast que la nuditat absoluta, els “relativistes” resultaran un xic pornogràfics... Com deia un cèlebre escriptor, el pudor imbecil ha nascut amb el pecat.

✽

El plaer, groller o refinat, material o ideal, és essencialment la satisfacció d'una necessitat.

J. P.—En parlem.

E. P.—Massa llarg. Referent a lo altre que us interessa, sentim no poder-vos dir res.

V. C.—En cartera totes tres.

Lluís.—Ho publicarem a “La Campana”.

M. B.—No heu sabut aprofitar prou bé la idea. No va.

H. A.—Una mica escurçat, ho publicarem.

J. B.—No poden anar.

J. V.—Ja que ens doneu el permís, va al cove.

Un que sap de què va.—No és prou interessant. Si en feu d'altres, envieu-los. La subscripció, 12 pessetes l'any.

C. R.—Ha passat l'oportunitat. A més, n'hem parlat ja.

Ll. R. C.—Creiem haver dit tot el que devíem. Per això no publicarem el vostre article, malgrat de reconèixer llur vàlua.

E. R. T.—Vós podeu fer coses millors.

J. B. S.—Anirà.

J. B. M.—El nostre setmanari és satíric, i el vostre treball és massa tràgic. Feu, si us plau, altres coses.

D. O.—No, aquest, no. És defectuosa de forma i gramaticalment també.

Acudit. — Poca cosa és; però, vaja, anirà.

J. V. J. — Per nosaltres, va. Per la censura, ja ho veurem.

V. C. — Va.

Pompis. — Us diem el mateix.

E. P. — No prodigueu tant l'escriure. Us és bastant convenient llegir el català. L'original no va. L'altre l'hem passat a “La Campana”. Allà us contestaran.

Tesis. — No podem publicar-ho.

Ll. R. C. — Per estalviar feina al censor hem suprimit el nom del personatge i ho publicuem.

A. D. — En cartera, però no us impacienteu; de versos en tenim massa.

P. G. — En torn de publicació.

V. G. C. — Us diem el mateix que a A. D.

F. S. — El vostre vers no és publicable, per defectuós de consonant i lèxic incorrecte.

R. V. B. — La poesia no va. De lo altre, dirigiu-vos a Ramon Torrents i Roca, Secretari (Teatre Conservatori de Manresa).

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA CENSURA GOVERNATIVA

Imp. L'ESQUELLA i “La Campana”, Om, 8, Barcelona

Ens europeïtzem

—¿Veritat que sembla Deauville o Biarritz? Doncs és qualsevol platja catalana a l'hora del bany!

PAPEL
DE
FUMAR
BAMBU

VIES URINARIE

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinaries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *flulxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. **Venda: 5'50 ptes. caixa**

Impureses de la sang: *Sifilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *ulceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. **Venda: 5'50 ptes. flascó.**

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. **Venda: Pessetes 5'50 el flascó.**

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrament, tractament i guariment de les dites malalties.

MARICEL-PARK

GRAN PARC D'ATRACCIONS
MONTJUIC

MUNTANYES RUSSES

Les més sensacionals d'Europa

BUG L'atracció més trepidant

Witching Waves La sempre agradable atracció

GRAN PISTA D'SKATING

MAGNIFIC RESTAURANT

TOBOGAN - CASCADA - DISCOS - SKOOTER

Mitjans de comunicació:

AUTOS: Carretera de Montjuïc, recentment asfaltada.

PUBLIC: Funicular de Montjuïc (bitllet combinat amb entrada al Parc).

Teatre Grec del Parc de Montjuïc

FESTIVALS CLASSICS

ÀUREA

Representació dels grans poemes d'espectacle: NIOBE, FEDRA i MEDITERRANIA d'*Ambrosi Carrion*.

Avui, divendres, a dos quarts de set de la tarda, demà, a dos quarts d'onze, nit; i diumenge, a dos quarts de set, tarda. — Despatx de localitats en les guixetes dels jardins de Montjuïc i en els centres de localitats.

Preus inclòs l'entrada als jardins de Montjuïc: Anfiteatre, a ptes. 7; grades 1.ª a ptes. 5,50; grades 2.ª, a ptes. 4,50; grades 3.ª, a ptes. 3,50; Entrada passeig, a ptes. 2.

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

HEM OBTINGUT

la corresponent autorització
per a traduir al català

GIRONA

DE

B. PÉREZ GALDÓS

que es publicarà d'ací pocs
dies. Josep Burgas és el tra-
ductor, que ho ha fet amb
tota cura

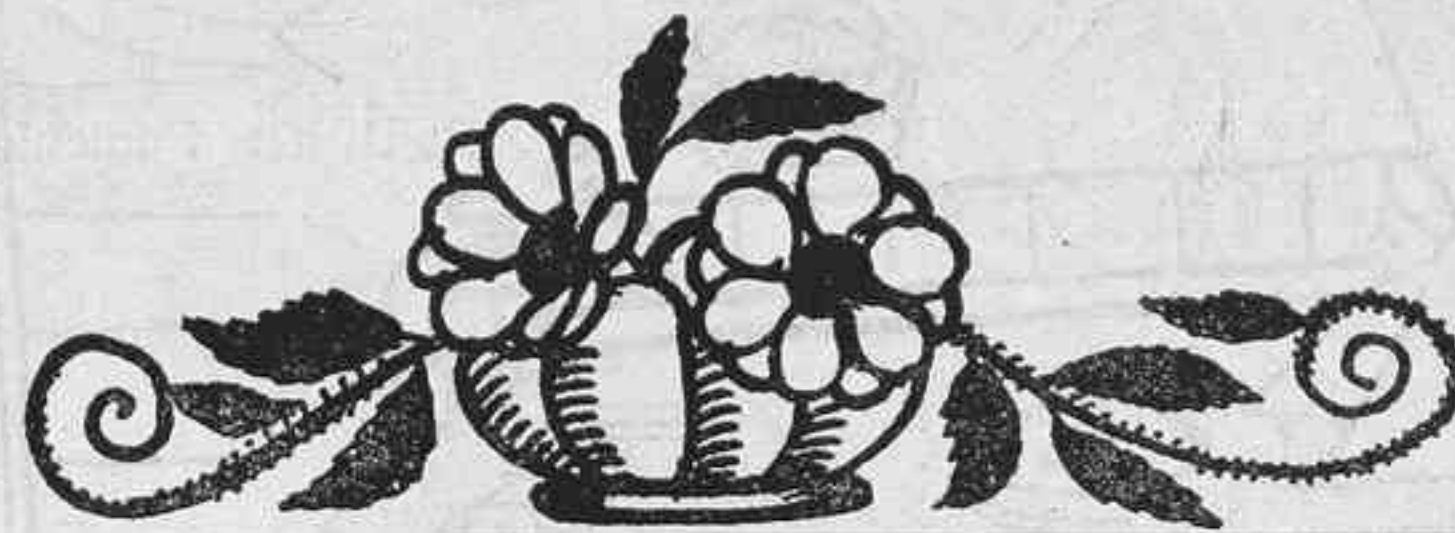
(Els nostres corresponsals poden fer les demandes amb tota
rapidesa. Serà un gran èxit de llibreria)

EXCURSIONISTES!

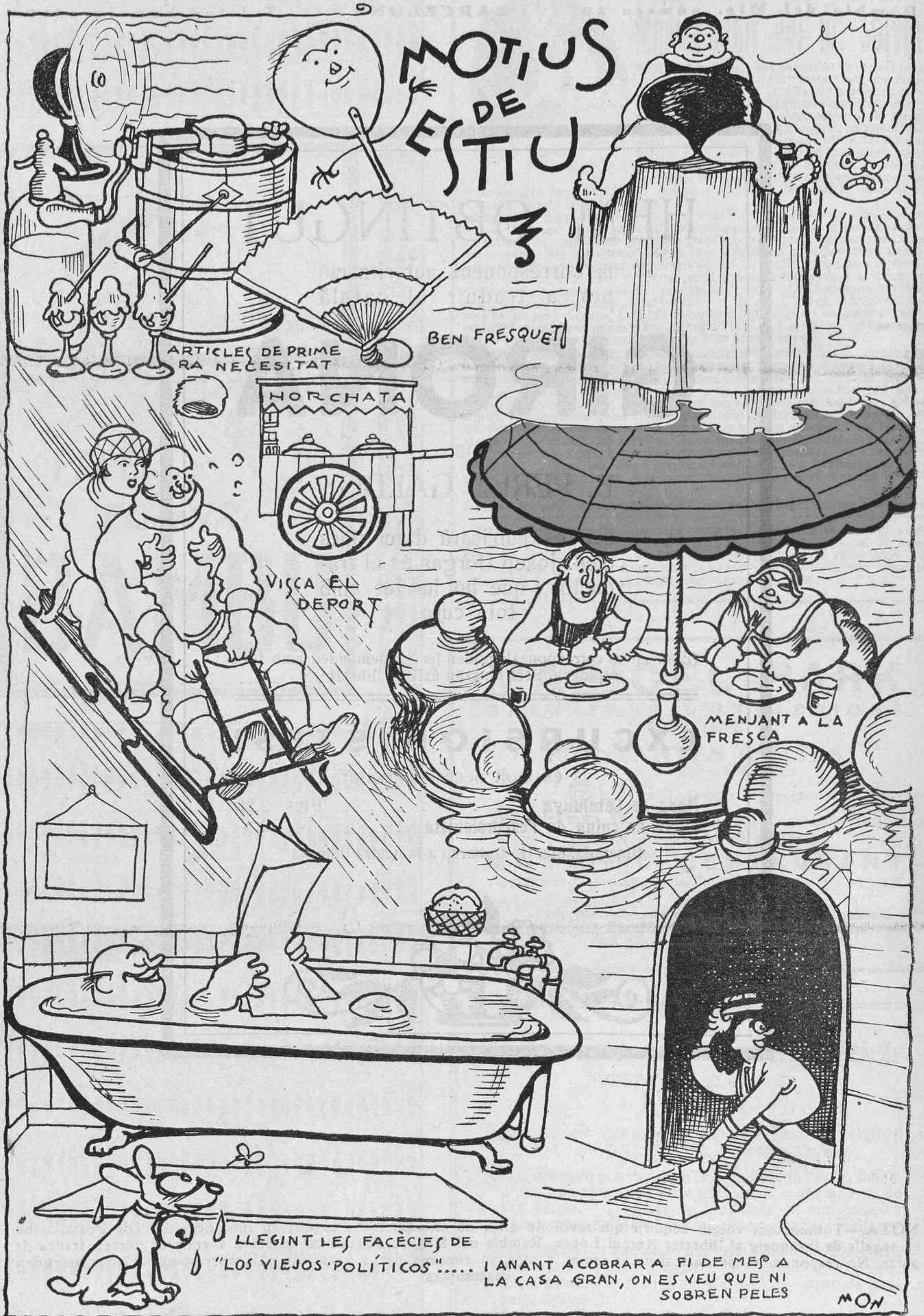
us és molt necessari portar

Mapa de Catalunya Ptes. 2,50
Llibre de cuina de l'excursionista > 2,—

Itineraris, etc. Ho trobareu a la nostra llibreria

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certícat. Als corresponsals se'ls atorguen descomptes

MOTIUS DE ESTIU

3

ARTICLES DE PRIMEIRA NECESITAT

BEN FRESQUET

HORCHATA

VISCA EL DEPORT

MENJANT A LA FRESCA

LLEGINT LES FACÈCIES DE "LOS VIEJOS POLITICOS"..... I ANANT A COBRAR A FI DE MES A LA CASA GRAN, ON ES VEU QUE NI SOBREN PELES

MON